

De temmer getemd

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Augustinus' antwoord op de vraag of een mens zichzelf kan temmen. Volgens Augustinus kan alleen God ons leren om onze tong in toom te houden.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2010) De temmer getemd. In: Aan de slag met Augustinus, Bronnen van inspiratie - deel 2 (pp. 102-104) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2010
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Beheersing in spreken, tong in toom houden

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 27 De temmer getemd

Mensen zijn goed in staat om wilde dieren te temmen. Maar kan een mens ook zichzelf temmen? Dat is de vraag die Augustinus in onderstaande tekst aan de orde stelt. Hij geeft dan het onthutsende antwoord dat wij van onszelf niet in staat zijn onze tong te temmen. Hij neemt Mattheüs 5: 22 als uitgangspunt, waar gezegd wordt dat we onze broeder niet mogen verwensen. Dit onderwerp komt vaker in de Schrift voor. Jakobus schrijft uitvoerig in zijn brief over het misbruik van de tong (Jakobus 3). In een opvoedingssituatie is spreken een belangrijk middel. Volgens Augustinus kan alleen God ons leren om onze tong in toom te houden.

Deze tekst kan goed gebruikt worden als men aan de orde wil laten komen hoe je op elkaar zou moeten reageren.

De temmer getemd

Als we werkelijk geloven, jaagt de passage uit het heilig evangelie die wij zojuist hebben horen voorlezen, ons de stuipen op het lijf. Wie niet gelooft, blijft er koud onder. En wie er koud onder blijft, wil zich koesteren in een verkeerd soort zorgeloosheid. Zo iemand weet op geen enkele manier onderscheid te maken en te kiezen tussen angstige en zorgeloze momenten. Laat hij dus gerust maar eens bang zijn, degene die nu een eindig leven leidt. Want daardoor zal hij in dat andere leven een oneindige zorgeloosheid kunnen genieten.

Wij zijn dus geschrokken. Want wie zou er nu niet bang zijn voor Hem die de waarheid spreekt en zegt: "Wie zijn broeder domkop noemt, zal worden uitgeleverd aan het hellevuur." En toch kan geen mens de tong temmen. Je temt een wild dier, je tong tem je niet. Je temt een leeuw, je praatjes houd je niet in toom. Je témt, ja, maar jezelf tem je niet. Je temt iets waarvoor je bang was. Maar je bent niet bang voor datgene waarvoor je eigenlijk bang zou moeten zijn, want dan zou je jezelf temmen. Waar komt dit nu op neer? "Geen mens kan de tong temmen," het is een waar woord en het komt uit de mond van de waarheid.

(...)Besef dus, geliefde broeders en zusters: als wij mensen onze tong niet kunnen temmen, moeten we onze toevlucht zoeken bij God. Hij kan onze tong wel temmen. Wilt u uw tong zelf temmen? Het zal u niet lukken: u bent maar een mens. En geen mens kan de tong temmen.

Kijk eens goed naar de overeenkomst tussen ons en de beesten die we temmen. Een paard temt zichzelf niet, een kameel temt zichzelf niet, een olifant temt zichzelf niet, een slang temt zichzelf niet, een leeuw temt zichzelf niet. Zo temt ook de mens zichzelf niet. Om een paard, een os, een kameel, een olifant, een leeuw of een slang te temmen, heb je een mens nodig. Dus om de mens te temmen heb je God nodig.

U bent onze toevlucht geworden, Heer. Wij wenden ons tot U en bij U zal het ons goed gaan. Bij onszelf gaat het ons namelijk slecht. Wij hebben U in de steek gelaten, en daarom hebt U ons aan ons lot overgelaten. Mogen we onszelf alstublieft terugvinden in U, want in onszelf zijn we verloren gegaan. U bent onze toevlucht geworden, Heer. Waarom zouden we dan nog aarzelen, broeders en zusters? Want de Heer zal ons temmen als we Hem daartoe de kans geven.

(...) Op Hem kunnen we onze hoop stellen. Laten we ons aan Hem onderwerpen, Hem om barmhartigheid smeken, op Hem onze hoop vestigen. Laat Hij onze temmer zijn totdat we getemd zijn, helemaal getemd, dat wil zeggen perfect afgericht. Hoe zwaar het ons ook valt. Want onze temmer haalt dikwijls de zweep tevoorschijn. U haalt toch ook de zweep tevoorschijn, of de stok, om uw lastdieren af te richten. Zou God die dan niet tevoorschijn halen om zijn lastdieren, ons dus, af te richten? En dat dan nog wel om ons van zijn lastdieren tot zijn kinderen te maken?

U bent uw paard aan het africhten. Waarmee wilt u uw paard belonen als het eindelijk zover is dat het u gedwee op zijn rug vervoert, de tucht die u het oplegt, accepteert, uw bevelen gehoorzaamt en uw lastdier is, dat wil zeggen de steun en toeverlaat in uw zwakheid? En wat krijgt het paard daarvoor terug van u? Als het dood is, begraaft u het niet eens, u laat het aan de roofvogels over om het te verscheuren. Als u bent afgericht, houdt God een erfenis voor u in petto: God Zelf. En als u eenmaal dood bent, zal Hij u na een tijd weer opwekken. (...) Onze God zal daar onze verkwikking zijn, onze God zal daar onze drank zijn, onze God zal daar onze roem zijn, onze God zal daar onze rijkdom zijn. Hier verlangt u nog naar allerlei verschillende dingen, daar zal alleen Hij alles voor u zijn.

Met dit vooruitzicht laat de mens zich temmen. "Ieder kind wordt wel eens door zijn vader gestraft," zegt de apostel, en verderop: "Ook onze aardse vaders waren harde opvoeders, maar we hadden wel ontzag voor hen. Moeten we ons dan niet des te meer onderwerpen

aan de Vader van de hemelse geesten, en léven?" Zeg nu zelf, wat heeft uw aardse vader u kunnen geven door u streng toe te spreken en te straffen, door de zweep tevoorschijn te halen en u te slaan? Heeft hij u daarmee het eeuwige leven gegeven? Hoe zou hij u kunnen geven wat hij zichzelf niet eens kon geven?(...)

Vragen:

1. Herken je dat je je tong niet kunt temmen?
2. Zijn er middelen of regels aan te leren waardoor je de tong in toom kunt houden?
3. Probeer in een zin samen te vatten welke oplossing Augustinus ziet voor het onvermogen om de tong in toom te houden?
4. Vind je dat het onderwerp over het temmen van de tong gebruikt moet worden bij de doordenking van de identiteit van de school?
5. Wat vind je van de beelden die Augustinus geeft over de vader die met zijn zweep klaar staat voor de opvoeding?